

KARACABEY HARASI VE ÇEVRESİNDEKİ KÖYLERDE YAPILAN PARAZİTER HASTALIKLAR DEMONSTRASYONU

Dr. Hüseyin ERGÜN*

Müth. Macit TANSEL**

Tarım Bakanlığının 27/9/1962 gün ve 1394 sayılı olurlarıyla Cento teknik yardımından faydalanılarak getirtilen Antiparaziter ilâçları, Veteriner İşleri Genel Müdürlüğünün seçmiş olduğu Bursa Bölgesinde, demonstratif mahiyette kullanılması uygun görülmüştür. 8/10 - 27/10/1962 tarihleri arasında yapılan bu demonstrasyon Vet. İş. Gn. Müdürlüğünün Paraziter hastalıklar Şb. Müdür Muavini Macit Tansal ile Etlik Vet. Bakt. Enst. Helmintoloji Lâboratuvarı Şefi Dr. Hüseyin Ergün'ün sevk ve idaresi altında Etlik Veteriner Bakteriyoloji Enstitüsü Parazitoloji Lâboratuvarı Mütchassısı Ahmet Kalkan, Asistan Çetin Kıratlı, Elâzığ Viroloji Enstitüsü Parazitoloji Lâboratuvarı Şefi Turan Kutsal, Bursa Bölge Lâboratuvarı Parazitoloji Şefi Ahmet Vural, Konya Harası Parazitologu Ali Güven ve Çifteler Harası Parazitologu Muhsin Uysal ile mahalli Veteriner teşkilâtı tarafından yürütülmüştür.

Karacabey Harası ve demostrasyon yapılacak köylerdeki Paraziter invazyonun tesbiti için 8/10/1962 tarihinde Haranın, koyun ve danalarından ve bilâhare Uluabat, Yenikaraağaç, Eskikaraağaç, Ormankadı, Kumkadı, Ayaz ve Akçalar köylerinin büyük ve küçük baş hayvanlarından sondalama suretiyle alınan gaitalar Harada kurulan Parazitoloji Lâboratuvarında muhtelif metodlarla muayeneleri yapılmıştır.

Yapılan Lâboratuvar muayeneleri neticeleri :

1) Karacabey Harasında, danalardan yapılan gaita muayenelerinden Paraziter bronchitis tevlit eden *Dictyocaulus viviparus*' larvaları, Paraziter Gastro - İntestinal nematod yumurtaları, koyunlarda da Gastro - İntestinal nematod yumurtaları ile *Coccidie oocystleri* görülmüştür. Dana emzirme ahır civarındaki mer'anın larva ba-

* Helmintoloji Lâboratuvarı Şefi.

** Vet. İş. Gn. Müd. paraziter hastalıklar Şb. Md. Muavini.

kimından yapılan muayenesinde *Dictyocaulus viviparus* larvaları tesbit edilmiştir.

2) **Karacabey Kazası Uluabat köyü:** Sığır ve koyunlarında **Gastro - İntestinal** nematod yumurtaları ile **Distomatose** hastalığının amilleri olan **Fasciola hepatica**, **F. gigantica**, **Dicrocoelium dentriticum** yumurtaları görülmüştür.

3) **Karacabey Harası Eskikaraağaç ve Yenikaraağaç köyleri:** sığır ve koyunlarında, **Distomatose** amilleri ile **Gastro - İntestinal** nematod yumurtaları ve **Coccidie oocystleri** görülmüştür.

4) **Mustafa Kemalpaşa kazasının Ormankadı, Kumkadı ve Ayaz köylerinde:** Sığır ve koyunların gaita muayenelerinde **Distomatose** hastalığı amilleri ile **Gastro - İntestinal** nematod yumurtaları ve az sayıda **Cestod** yumurtaları, **Coccidie oocystlerine** rastlanmıştır.

5) **Bursa, Merkez Akçalar köyü:** Yapılan gaita muayenelerinde **Gastro - İntestinal** nematod yumurtaları ile **Distomatose** amillerinin yumurtalarına rastlanmıştır.

Adı geçen köylerin sığırlarında **Bovicola bovis** ve **Similium sp.** gibi **Ekto** Parazitler tesbit edilmiştir.

Muayene neticelerine göre ve evvelki yıllardaki Paraziter hastalıklar sebebiyle meydana gelmiş olan hayvan telefâtında göz önünde tutularak demonstrasyonlarda **Distomatose** hastalığına karşı **Cooper's H.C.E. (Hexa Chlor ethane)** Paraziter bronchitis'e karşı **Franocide** ve **Ekto** Parazitlere karşı **Gamatox powder** kullanılması uygun görülmüştür.

Karacabey Harası 1961 - 1962 doğumlu danaların ilkbaharda Paraziter bronchitis görülmesi ve muayenelerde **Dictyocaulus viviparus** larvalarının tesbiti dolayısıyla 1961 - 1962 doğumlu 360 baş danaya usulüne uygun olarak **Franocide** tatbik edilmiştir. Koyunlarda **Gastro - İntestinal** nematod yumurtaları tesbit edilmiş olmasına rağmen ileri derecede gebe olmalarından dolayı ilâç verilememiş doğumdan sonra **Phenothiazine** verilmesi için ilgililere tavsiye edilmiştir.

15/10 - 24/10/1962 tarihleri arasında köylerde yapılan demonstrasyonlarda ilâçlamaya tâbi tutulan hayvan cins ve miktarları aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Köyün adı	Sığır	Koyun	Manda
Uluabat	300	1000	200
Yenikaraağaç	300	1500	100
Eskikaraağaç	100	500	150
Ormankadı	470	2500	50

Köyün adı	Sığır	Koyun	Manda
Kumkadı	400	600	100
Ayaz	400	1500	350
Akçalar	300	3000	100
Yekûn	2270	10600	1050

Demonstrasyon esnasında Apolyont gölü etrafında olan bu köylerin mer'aları da araştırılmış ve **Distomatose** hastalığının arakonakçıları olan Sümüklüböceklerden **Limnea truncatula**, **Limnea auricularia** ve **Helicella** spp. tesbit edilmiştir.

İlk defa olarak yapılan bu demonstrasyonlarda bütün imkânlarla köylü ve yetiştiricilere Paraziter hastalıklar mevzuunda bilgi verilmesine büyük gayret sarfedilmiştir. Netice olarak köylünün bu mücadeleden faydalandığını memnuniyetle müşahade etmekle beraber bazı köylerde yetiştiricilerin ilâçlamanın ücretli olduğunu zannetmesi sebebiyle hayvanlarını ilâçlamaya getirmedikleri fakat daha sonra durum anlaşılıp ilâçlamanın ücretsiz olduğu bildirilmesi üzerine hayvanlarını ilâçlattıkları ve civar köylerden de müracaatların olduğu görülmüştür.

Pilot bölge olarak alınan bu mıntıkanın Meteorolojik ve Klimatik şartları göz önüne alınarak gelecek yıllardaki demonstrasyonların Nisan ve Eylül aylarında yapılması ve köy hayvanlarında her yıl büyük telefata veren **Distomatose** hastalığı ön plânda tutulmak suretiyle diğer Paraziter hastalıklara karşı ilâçlanmaları ve bu ilâçlamanın periyodik olarak tekrarlanmasına ısrar edilmelidir. Karacabey Harası ve Apolyont gölü civarındaki köylerde bundan sonra yapılacak mücadelelerde yeteri kadar ilâç temini yetiştiricinin göz ve kulağına hitap eden Sinema, Projeksiyon, Afiş ve hastalıklarla ilgili konferanslar gibi öğretici vasıtalarından istifade edilmesinin isabetli olacağı kanaatındayız.

S U M M A R Y

We gave a demonstration at Karacabey State farm and the surrounding villages using antiparasite medicaments from England under Cento aid. Every year many animals have died from Distomatosis (*Fasciola gigantica*) in this area. We used Cooper's Hexa Chlor Ethane against this parasite. In April 1963 we shall return to this area and continue the control of this parasitic disease.